

تورق و تأمل در مدیث دیگران

تنظیم از: دکتر شادان - فر

مقدمه

«اندیشه»، یک نشریه علمی - فرهنگی - سیاسی، مقبول است که حاصل زحمات بچه‌های انجمن اسلامی دانشجویان داروسازی اهواز می‌باشد. حسب اتفاق شماره بهار این نشریه «رسید از دست محبوبی به دستم». البته بهتر بود و بهتر است که دانشجویان داروسازی کشور مستقیماً آثار قلمی شان را برای معرفی به دفتر ماهنامه خودشان، «رازی» ارسال کنند.

به‌مرحال سفر سردبیر محترم ماهنامه به اهواز موجب خیر شد و با واسطه ایشان، ما هم صاحب «اندیشه» شدیم. ظاهر مجله حرفه‌ای می‌نماید و بیانگر تلاشی است که بچه‌های انجمن اسلامی دانشکده داروسازی اهواز مخلصانه برای سایر دوستانشان متقبل می‌شوند از این نشریه خوب و خواندنی دو مطلب «مقایسه سیستم‌های رایج آموزش داروسازی در دو کشور ایران و ژاپن» و نیز «پول بهتر است یا ثروت» را برای درج در رازی و معرفی خدمت خوانندگان رازی برگزیدیم.

چشم به راه شماره‌های آتی این نشریه و نیز اخبار مربوط به سمینار پنجم دانشجویان داروسازی (به میزبانی دانشکده داروسازی اهواز) هستیم تا اهل «رازی» را در جریان این دو فعالیت قابل تقدیر قرار دهیم.

مقایسه سیستم‌های رایج آموزش داروسازی در دو کشور آسیایی ایران و ژاپن

نکتر حسین کوشاپور

عضو هیأت علمی دانشکده داروسازی اهواز

قیاس و گرایش به آن موهبتی الهی و پدیده‌ایست ذاتی که طی قرون و اعصار همواره جزء جدایی‌ناپذیر فطرت و سرشت همه انسان‌ها بوده و خواهد بود. بدون شک مقایسه یکی از فاکتورهای موثر در پیشرفت جوامع و متضمن تکامل در بسیاری عرصه‌هاست. علی‌ایحال، طی دو بار سفر نگارنده به ژاپن این توفیق دست داد تا با تعدادی اساتید داروسازی و همکاران داروساز کشور آفتاب‌تابان آشنا شده و اطلاعاتی در خصوص سیستم آموزش داروسازی آن کشور به دست آید که اینک با استفاده از اطلاعات رایانه‌ای، سیستم دارویی این کشور با ایران اجمالاً مورد مقایسه قرار گرفته و تقدیم می‌گردد.

شرایط پذیرش دانشجو

همانند کشور ما در ژاپن نیز به علت کثرت متقاضی ورود به دوره‌های آموزشی داروسازی کنکور برگزار می‌شود. مواد امتحانی شامل ریاضیات، علوم و یک زبان خارجه است و از همه

پذیرفته شدگان معاینات بدنی به عمل می‌آید و افرادی که از لحاظ سلامت و قوای بدنی مناسب شناخته نشوند حذف می‌گردند.

لازمه ادامه تحصیل در ژاپن آشنایی با زبان ژاپنی و یک زبان خارجی است، به همین دلیل برای دانشجویان خارجی دوره‌ای کوتاه مدت به منظور آشنایی با زبان ژاپنی گذاشته می‌شود و گذراندن این دوره برای آنها اجباریست. حال آنکه، در کشور ما برای ورود به دوره‌های داروسازی، به مواد امتحانی ریاضیات و زبان خارجه در کنکور آن طوری که باید و شاید اهمیت چندانی داده نمی‌شود، به علاوه پس از پذیرش، معاینات پزشکی صرف به منظور تشکیل پرونده انجام می‌گیرد.

مدت تحصیلی

در ژاپن، تحصیلات ابتدایی و متوسطه مجموعاً ۱۲ سال، دوره لیسانس داروشناسی موسوم به Yakugakashi ۴ سال، فوق لیسانس ۲ سال و دوره دکترا حداقل ۲/۵ سال و حداکثر ۵ سال پس از اخذ فوق لیسانس می‌باشد. لازم به ذکر است که مدارک تحصیلی ژاپن در همه کشورهای جهان به رسمیت شناخته شده و مورد تایید است. حال آنکه، در کشور ما پس از ۱۲ سال تحصیلات ابتدایی و متوسطه معمولاً طی یک

ژاپن	ایران
درآمد سرانه ۲۶۵۰۰ دلار	۱۵۰۰ دلار
تعداد داروساز ۱۳۶۰۰ نفر	۸۰۰۰ - ۱۰۰۰۰ نفر
تعداد دانشکده‌های داروسازی ۴۰	۱۰
نسبت تعداد اساتید ۱۸ دانشجویان ۱	۲۶ ۱

دوره ۵ ساله بر اساس مصوبه ۱۳۶۱/۱۲/۲۳ ستاد انقلاب فرهنگی که بعداً به شورای عالی انقلاب فرهنگی تغییر نام داد به دانش آموختگان داروسازی کارشناسی ارشد (دکتری حرفه‌ای) داروسازی اعطاء می‌گردد. برای دوره PhD نیز عملاً ۳ تا ۵ سال وقت لازم است. لیکن، ممکنست شورای بازنگری آموزش داروسازی در آینده سیستم موجود را تغییر داده و افق‌های تازه‌ای از حیطة فعالیت و تلاش برای پیشبرد برنامه‌های سازندگی کشور فراهم آورد.

از ۴۰ دانشکده داروسازی ژاپن فقط ۱۰ دانشکده دولتی بوده و با سرمایه ملی اداره می‌شوند. در عین حال، درآمد حاصل از خدمات علمی این دانشکده‌ها به مراتب بیشتر از سود پیش بینی شده برای سرمایه گذاری اولیه است و چنانچه بازدهی و سوددهی آنها کاهش یابد، فعالیت آنها توجیه اقتصادی نداشته و طبعاً ادامه فعالیت آنها غیر ممکن خواهد بود. تعداد ۱۳ دانشکده یا انستیتو داروسازی دیگر واحدهای فرعی صنایع دارویی بوده و حاصل تحقیقات آنها منحصراً در اختیار صنایع وابسته قرار می‌گیرد و ۱۷ دانشکده نیز به شکل خصوصی، به وسیله گروه‌ها یا انجمن‌های آموزشی اداره می‌شوند. این مؤسسات کاملاً مستقل بوده و تنها از نظر تخفیف در پرداخت مالیات و یا حتی عدم پرداخت آن از سوی دولت مورد حمایت هستند. این گروه از دانشکده‌ها بنیه مالی قوی داشته و همه ساله به تعدادی از دانشجویان ژاپنی یا غیر ژاپنی grant یا بورس کوتاه مدت ۶ ماهه یا یکساله عطاء می‌کنند. این بورسیه شامل هزینه‌های رفت و برگشت از شهر یا کشور مبدا، مسکن، غذا، شهریه و مقداری برای تامین

هزینه‌های جاری و فقط برای یک نفر می‌باشد و عدد آن همواره متناسب و هماهنگ با نرخ تورم است.

معدودی از دانشکده‌های داروسازی ژاپن وابسته به دانشکده‌های پزشکی و تعداد بیشتری وابسته به دانشکده‌های علوم و تکنولوژی می‌باشند. لیکن، اکثریت آنها دانشکده‌ها، دپارتمانها و انستیتوهای مستقل هستند.

سال تحصیلی در April (فروردین ماه) شروع و در March (اسفندماه) خاتمه می‌یابد و شامل دو ترم مجزا است.

در حالی که در کشور ما بجز دانشکده داروسازی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران که خودکفاست ۹ دانشکده داروسازی دیگر کلاً با سرمایه بیت‌المال اداره شده و بنا به دلایلی که پرداختن به آنها در این مقاله نمی‌گنجد هیچ گونه درآمدی ندارند و در وضعیت موجود به هیچ وجه قادر به ایستادن روی پای خود نیستند!!

برنامه آموزشی

طی دوره ۴ ساله داروسازی در ژاپن ۲ سال اول به آموزش دروس عمومی شامل اخلاق، قوانین، زبان خارجه، بهداشت، ریاضیات، زیست‌شناسی، ایمنولوژی، میکروبیولوژی، شیمی، فیزیک، شیمی فیزیک، بیوشیمی و شیمی تجزیه و ۲ سال باقیمانده به دروس فارماکولوژی، فارماکوکونوزی، مدیریت داروسازی و تهیه داروهای داروخانه‌ای اختصاصی دارد.

به‌طور کلی

۱۲ واحد اخلاق، قوانین، اقتصاد و علوم

اجتماعی ۸ واحد زبان خارجه

۲۸ واحد ریاضیات، فیزیک، شیمی فیزیک، شیمی و شیمی تجزیه، بهداشت، زیست‌شناسی، آناتومی، میکروبیولوژی و ایمونولوژی
۷۶ واحد دروس اختصاصی و اصلی

داروسازی

جمعاً ۱۲۴ واحد

نکته مهم این‌که در ژاپن به دروس عملی اهمیت زیادی داده می‌شود و دانشکده‌ها از لحاظ مواد شیمیایی مورد نیاز و تجهیزات وضعیت ایده‌آل دارند، به طوری که چه دانشجویان و چه اساتید از این لحاظ دغدغه خاطر نداشته و به لحاظ خودکفایی به تمامی ابزار پیشرفت یعنی تجهیزات و مواد مورد لزوم کاملاً دسترسی دارند.

امتحانات

امتحانات از فردای روزی که دروس به پایان می‌رسند انجام می‌شود و حسب نظر استاد می‌تواند کتبی یا شفاهی برگزار گردد.

دروس عملی نیز به شکل عملی امتحان گرفته می‌شوند. در عین حال، اخذ لیسانس دلیل بر احراز شرط لازم برای اجازه کار نیست. بلکه گذراندن امتحانات ملی داروسازی برای همه فارغ‌التحصیلان امریست اجتناب‌ناپذیر.

چنانچه دانشجویی امتحانی را مردود شود یا به تعویق بیاندازد، معمولاً به او اجازه داده می‌شود که در ترم بعد امتحان بدهد، مگر این‌که به قوانین یا یکی از مسئولین بی‌احترامی کرده باشد که در این صورت در هر مقطعی که باشد شایستگی ادامه تحصیل را نخواهد داشت، چنانچه دانشجویی از یک دانشکده به دانشکده

دیگر منتقل شود، رایه تائیدیه مرکز آموزشی قبلی اجتناب‌ناپذیر است. به عبارت دیگر، مقررات و رضایت موسسات آموزشی معیار و متضمن تربیت داروسازان کارآمد در سراسر ژاپن است.

معروف‌ترین دانشکده‌های داروسازی ژاپن

عبارتند از: دانشکده‌های داروسازی شووا، هوشی، کیوریشو، میجی و همچنین دپارتمان داروسازی دانشکده علوم دانشگاه توکیو و دانشکده علوم دارویی دانشگاه توکیو و انسیتوتی داروسازی دانشکده علوم و تکنولوژی در توکیو - دانشکده‌های داروسازی اوزاکا، کین گی و دانشکده علوم دارویی دانشگاه اوزاکا در اوزاکا - دپارتمان داروسازی دانشکده پزشکی لوژی، دانشکده علوم دارویی دانشگاه فوکو اوکاو دانشکده داروسازی تاماگاوا در فوکو اوکا - دانشکده داروسازی دانشگاه ناگویا و دانشکده داروسازی میژو در ناگویا - دانشکده علوم دارویی دانشگاه کیوتو و دانشکده داروسازی کیوتو در شهر کیوتو - دانشکده توهو کودر سندایی - دانشکده داروسازی دانشگاه ناگازاکی در ناگازاکی و چند مؤسسه دیگر که عموماً حائز اهمیت هستند. در شهرهای یوکوهاما، ساپورو، کاوازاکی، هیروشیما، کیتاکیوشو، کاکوشیما و نی‌ئیگاتا و بسیاری از شهرهای دیگر کارخانه‌های داروسازی با ساخت مواد آرایشی وجود دارند که با دانشکده‌های داروسازی مرتبط هستند. این موسسات بعضاً در کشورهای دیگر و حتی کشورهای اروپایی شعبه دارند و ضمن تأمین

ارزانترین مواد اولیه بازاریابی هم انجام می‌دهند.

تجهیزات و امکانات

نکته مهم در سیستم آموزش ژاپن لزوم اجتناب ناپذیر بهره‌مندی از آخرین تجهیزات علمی است. اتکاء به نیروی انسانی، ارتباط تنگاتنگ با دانشکده‌های مختلف و برآورده کردن نیازهای یکدیگر، بودجه کافی و امکان تهیه نیازها از بخش خصوصی شرایط بسیار ایده‌آلی به وجود آورده است، به طوری که تنها در دانشکده داروسازی تاماگاوا واقع در شهر فوکووکاوها دستگاه HPLC، کامپیوتر و سایر تجهیزات پیشرفته مورد استفاده است.

حال آنکه دانشکده داروسازی اهواز تنها یک دستگاه HPLC در اختیار دارد که آن هم به دلیل عدم امکان تامین حلال‌ها، صافی‌ها و ادوات جانبی ۸ سال پس از خریداری هنوز استفاده‌ای از آن نشده است و کم‌کم ممکن است به سرنوشت دستگاه GC این دانشکده که چند سال پیش به علت جویده شدن سیم‌های برق آن توسط موش‌های آزاد دانشکده از بین رفت دچار گردد.

ارزیابی

بدیهی است ارزیابی هر چیزی بدون معیار و میزان ممکن نیست، لیکن متأسفانه هنوز در کشور ما معیار خاصی به منظور ارزیابی موسسات آموزشی انتخاب نشده است. از این رو، ارزیابی دانشکده‌ها در کشور ما معمولاً به طور سنتی بر پایه سابقه، ابعاد ساختمان، تجهیزات و امکانات کتابخانه‌ای و رایانه‌ای و به

اصطلاح بر حسب عده و وعده آنهاست. حال آنکه، ارزیابی دانشکده‌های داروسازی ژاپن بر مبنای میزان درآمدیست که از بخش صنعت و مراکز درمانی به دست می‌آورند. لذا، چنانچه با معیارهای رایج در کشور خودمان بخواهیم دانشکده‌های داروسازی ژاپن را ارزیابی کنیم همه آن‌ها در مقایسه با آنچه که ما داریم در حد فوق‌عالی هستند، ولی اگر قرار باشد که معیار آنها (یعنی میزان کسب درآمد) برای محک زدن دانشکده‌های داروسازی ایران مورد استفاده قرار گیرد، متأسفانه به این نتیجه تلخ خواهیم رسید که بایستی در ساختار و سیستم آموزش داروسازی کشورمان تجدیدنظر اساسی به عمل آید و به جای رفرم‌های متداول و معمول با ایجاد تغییرات بنیادین داروسازی کشور متحول گردد و این مهم هرگز میسر نخواهد شد مگر این‌که هر چیز در جای خود قرار گیرد و آن گروه از مقامات که عهده دار صیانت از بیت المال هستند به وظیفه خود عمل کرده و نه در مقام حرف و ادعا بلکه در عمل موانع موجود را برطرف نمایند. والسلام

من خرج یطلب بابا من علم لیبرد باطلاً
الی حق او ضلاله الی هدی کان عمله
کعباده متعبد اربعین عاماً
از رسول خدا (ص) روایت است که فرمود:
کسی که به طلب علم و دانش (از منزل)
بیرون رود بدین منظور که باطلی را به
حق و ضلالتی را به هدایت برگرداند،
ارزش کار او مانند کسی است که چهل
سال خدا را عبادت کرده باشد.

پول بهتر است یا ثروت

از بس که موضوع «علم بهتر است یا ثروت» را مطرح کرده‌ایم خسته شده‌ایم بهتر بود این بار با یک موضوع تازه‌تر به میدان می‌آمدم تا کمی بیشتر بیاندیشم!

اول این که: پول چیست؟ و ثروت چیست؟ پول یک تکه کاغذ است که می‌تواند گم بشود یا بسوزد ولی ارزش دارد یعنی اگر گم نشود یا نسوزد می‌تواند ثروت باشد. البته مساله تورم فراموش نشود.

اما ثروت چیست؟ ثروت در یک کلام مجموعه‌ای از دارایی‌هاست که دارای ارزش است حال می‌توانیم ارزش را فقط از بعد مادی بنگریم که در این صورت ثروت شامل تمام دارایی‌های ماست که می‌تواند به پول تبدیل شود؛ مثلاً یک هنر یا حرفه خاص به طور ذاتی می‌تواند پول ساز هم باشد یا می‌توانیم ارزش را از دو بعد مادی و معنوی بنگریم که در این صورت ثروت محدود و وسیعی را شامل می‌شود. منظور من در این نوشتار از ثروت همین معنای اخیر است (خواهشمند است حداقل برای این نوشتار این مفهوم را قبول کنید)

پس نتیجه می‌گیریم بر خلاف آنچه که ابتدا در ذهن ما ایجاد شد در موضوع «پول بهتر است یا ثروت» بین پول و ثروت تفاوت زیادی وجود دارد. ولی یکی زیر مجموعه دیگری است یعنی پول زیر مجموعه ثروت، البته طبق تعریف ما علم هم زیر مجموعه‌ای از ثروت است بنابراین شما می‌توانید هم فردی پولدار باشید و هم ثروتمند؛ چگونه؟ جوابش معلوم است الگوهای شما در یک قدمی شما هستند، آنهایی که هم پولدار هستند و هم ثروتمند؛ آنهایی که زندگی‌شان وقف علم و

دانش و اعتلای آبرو و حیثیت دانشکده داروسازی اهواز است صبح‌ها خسته از تدریس، ظهرها خسته از مطالعه تزه‌های به نوبت رفته و آماده دفاع و شب‌ها خسته از کار داروخانه، نیمه شب‌ها در حال پیدا کردن موضوع جدید برای دانشجویان جدید، از نیمه شب گذشته در حال آماده کردن ترانس پرانسیو و فقط ای کاش روزهای تعطیل رسمی کشور ما از دو ماه به سه ماه می‌رسید تا فرصتی بیشتر برای فراغت خاطر باقی بماند راستی یادم رفت. این همه مسئولیت! ۵ گروه بزرگ و فقط ۵ استاد پس همه به نحوی مدیر گروه‌ها تازه رئیس کلی هم باقی می‌ماند که ماشاءاله همه خودشان رئیسند حتی دانشجویان هم گاهی ادعا دارند. بگذریم هر سال ۳۰ تا ۴۰ مقاله؛ تز می‌شود؛ البته با کمک medline با خرج‌های بسیار اندک میلیونی که همه در ژورنال‌های معتبر دنیا چاپ می‌شود. مخصوصاً گاهنامه اندیشه.

بگذریم از این موضوع که اکثر تزه‌های دانشکده داروسازی اهواز به خاطر قدمت زمانی قبل از دفاع می‌تواند جزء آثار باستانی نیز محسوب شود.

و اما در رابطه با موضوع اصلی یعنی بهتر بودن پول یا ثروت چندین نظریه در این چند سال گذر پیری ما در دانشکده شکل گرفت که وجه اشتراک همه آنها توجه اولیه به برنامه ریزی پول‌ساز یا پول‌محوری بود.

ابتدا «ثروت» محور تفکر مدیریتی برای جذب دانشجویان برای گرفتن «تز» بود. یعنی ارزش علمی هم مطرح بود. کم کم در اثر عدم استقبال دانشجویان «پول‌محوری» رشد بهتری یافت یعنی ساده کردن تزه‌ها برای استقبال بهتر

تازه‌های ماده آخرین زمزمه‌های نظام کمونیستی قدیمی را فراموش و به سمت نظام سرمایه‌داری پیشرفته نوین حرکت کردند باشد که خداوند متعال در تمامی عرصه‌های زندگی یار و یاور تمامی کسانی باشد که هیچ‌گاه بر دیدگاه‌های سنتی خویش تعصب نورزیده و همواره برای واژگون کردن اوضاع ببخشید دگرگون کردن اوضاع آماده‌اند.

غلامرضا سالاری

دانشجویان تا حد تبدیل معکوس یک مقاله به یک تز البته بعضی از اساتید با ارائه طرح‌هایی نوین مقاومت‌هایی نشان دادند از جمله این طرح‌ها جلوگیری از تز گرفتن با اساتید خارجی بود که با شکست رو به رو شد. مدیریت اقتصادی پیشرفته دانشگاه با ایجاد یک تحول در نظام مدیریت دانشکده و به کارگیری مدیران خارجی همزمان با رشد ایده «پول محوری» موفقیت‌هایی در سال گذشته کسب نمود و آخرین بازمانده‌های ایده «ثروت محوری» نیز با ارایه

